

Douglas Adams

Hitchhiker's Guide

Het transgalactisch liftershandboek

Deel een van drie

*V*er weg in de nimmer in kaart gebrachte achtergebleven gebieden aan de weinig gewilde kant van de Westelijke Spiraalarm van de Melkweg, ligt een kleine, onaanzienlijke, gele zon. In een baan hieromheen cirkelt op een afstand van ruwweg honderdvijftig miljoen kilometer een volslagen onbeduidend blauwgroen planeetje, bewoond door aapachtige levensvormen die zo verbijsterend primitief zijn dat ze nog altijd denken dat het digitale horloge een geweldige uitvinding is.

Deze planeet zit – of liever gezegd zat – met een probleem: de meeste bewoners ervan waren vrijwel continu ongelukkig. Er werden vele oplossingen voor dit probleem geopperd, maar de meeste daarvan hadden vooral betrekking op het heen en weer schuiven van gekleurde briefjes met getallen erop, wat een beetje eigenaardig is, want het waren over het algemeen niet die gekleurde briefjes die zich ongelukkig voelden.

En dus bleef het probleem bestaan; heel veel mensen waren kreterig en de meesten voelden zich ellendig, zelfs degenen met een digitaal horloge. En ze beseften steeds meer dat het een afschuwelijke vergissing was geweest dat ze ooit uit die boom gekomen waren. Sommigen gingen nog verder en zeiden dat die bomen op zich al een domme zet waren geweest en dat ze nooit uit de zee hadden moeten komen.

En toen, op een goeie dag, zo'n tweeduizend jaar nadat er iemand aan een boom gespijkerd was omdat hij had gezegd dat het toch geweldig zou zijn als de mensen voor de verandering eens aardig tegen elkaar deden, realiseerde een meisje dat in haar eentje in een café in Dirks-horn zat zich plotseling wat er nu precies al die tijd was misgegaan. Zo wist zij uiteindelijk hoe de wereld goed en gelukkig moest worden. Deze

keer klopte het, het zou lukken, en niemand zou waar dan ook aan vastgespijkerd hoeven te worden. Maar voordat zij iemand had kunnen bellen om erover te vertellen, vond er helaas een afschuwelijke, krankzinnige catastrofe plaats en ging het inzicht voorgoed verloren.

Dit is niet haar verhaal.

Dit is het verhaal van die afschuwelijke, krankzinnige catastrofe, en van enkele gevolgen daarvan.

Het is ook het verhaal van een boek, Het transgalactisch liftershandboek, geen aards boek, het is nooit op Aarde uitgegeven, en voordat die afschuwelijke catastrofe plaatsvond, had ook niemand op Aarde het ooit gezien of er zelfs maar van gehoord.

Niettemin, een zeer opmerkelijk boek.

Waarschijnlijk het opmerkelijkste boek dat ooit op de markt is gebracht door de grote uitgeverijen van Ursa Minor – waarvan evenmin iemand op Aarde ooit gehoord had.

Niet alleen is het een zeer opmerkelijk boek, het is ook zeer succesvol – het is populairder dan de Hemelse huishoudomnibus, een groter verkoopsucces dan Nog 53 manieren om de tijd te verdrijven bij gewichtloosheid en controversiëler dan Oelong Kollófiets filosofische zevenklapper in drie delen Waar God de fout in ging, Meer spectaculair vergissingen van God en Wat is die God eigenlijk voor een figuur?

In veel van de wat gemoedelijker beschavingen aan de uiterste oostrand van de Melkweg heeft Het transgalactisch liftershandboek inmiddels de Grote galactische encyclopedie verdrongen als vraagbaak voor alle kennis en wijsheid, want hoewel het vele leemten vertoont en een groot deel van de inhoud apocrief, zoal niet volslagen uit de lucht gegrepen is, wint het Handboek het in twee belangrijke opzichten van dat oudere, conventioneelere werk.

Ten eerste is het een fractie goedkoper, en ten tweede staan er in grote, aangenaam ogende letters de woorden GEEN PANIEK op het omslag.

Maar het verhaal van deze afschuwelijke, krankzinnige donderdag, het verhaal van de buitengewone gevolgen ervan, het verhaal van hoe deze gevolgen onverbrekkelijk verbonden raakten met dit opmerkelijke boek, begint heel gewoon.

Het begint met een huis.

Het huis stond op een kleine verhoging aan de rand van het dorp. Het was vrijstaand en het keek uit over het weidse landschap van de Wieringermeer. Het was in geen enkel opzicht opvallend – zo’n dertig jaar oud, klein, vierkant en van baksteen, met vier ramen in een gevel waarvan de afmetingen en de verhoudingen er min of meer exact in slaagden het oog niet te bekoren.

De enige voor wie het huis iets betekende, was Hugo Veld, en dat was alleen omdat hij er toevallig woonde. Hij woonde er nu bijna drie jaar, sinds hij uit Amsterdam was vertrokken omdat hij er zenuwachtig en prikkelbaar werd. Hugo Veld was rond de dertig, lang, donkerblond en hij stak nooit helemaal lekker in zijn vel. Wat hem vooral dwarszat, was dat iedereen altijd tegen hem zei dat hij eruitzag alsof hem iets dwarszat. Hij werkte bij de lokale radio en zei altijd tegen zijn vrienden dat dat veel interessanter was dan ze waarschijnlijk dachten. En dat was ook zo – het merendeel van zijn vrienden werkte voor reclamebureaus.

Woensdagavond had het enorm geregend, het pad naar het huis was modderig en vol plassen, maar donderdagmorgen scheen de zon helder, fel en – naar zou blijken – voor de allerlaatste keer op Hugo Velds huis.

Het was nog niet helemaal tot Hugo doorgedrongen dat de gemeente het huis wilde slopen en er een rondweg wilde aanleggen.

Om acht uur die donderdagmorgen voelde Hugo zich niet al te best. Hij werd wat duf wakker, stond op, liep de kamer door, deed een

raam open, zag een bulldozer, vond zijn pantoffels en slofte naar de badkamer om zich te wassen.

Tandpasta op de tandenborstel – zo. Poetsen. Scheerspiegel – stond naar het plafond gedraaid. Hij stelde de spiegel bij. Even weerspiegelde hij via het badkamerraam nog een bulldozer. Maar toen de spiegel goed stond, zag Hugo Veld er zijn stoppelbaard in. Hij schoor zich, waste zich en droogde zich af, en stommelde vervolgens naar de keuken om te kijken of er nog iets te eten was. Hij zette een ketel water op, haalde de melk uit de ijskast en pakte de koffie van de plank. Hij geeuwde.

Even ging het woord ‘bulldozer’ door hem heen, en hij probeerde het ergens mee in verband te brengen.

De bulldozer die plotseling voor het keukenraam verscheen, was behoorlijk groot.

Hij staarde ernaar.

Geel, dacht hij, en hij stommelde terug naar de slaapkamer om zich aan te kleden.

Onderweg liep hij de badkamer in, dronk een groot glas water, en nog een. Hij kreeg het vermoeden dat hij een kater had. Hoe kwam hij aan een kater? Had hij de vorige avond zo veel gedronken? Dat moest dan wel. Zijn blik viel op de scheerspiegel. *Geel*, dacht hij en hij stommelde door naar de slaapkamer.

Hij bleef staan en dacht na. De kroeg, dacht hij. Jeetje, de kroeg. Hij herinnerde zich vaag dat hij kwaad geworden was, kwaad om iets tamelijk belangrijks. Hij had er met andere mensen over gepraat, er nogal uitvoerig over gepraat, had hij het idee. Hij herinnerde zich vooral de glazige blik op de gezichten van de anderen. Iets over een nieuwe rondweg waar hij pas achter gekomen was. Er waren al maanden plannen voor, maar niemand scheen er iets van af te weten. Belachelijk.

Hij nam nog een slok water. Het zou wel goed komen, besloot hij. Iedereen was tegen een rondweg, de gemeenteraad had geen poot om op te staan. Het zou wel goed komen.

God, wat een vreselijke kater had hij eraan overgehouden. Hij bekeek zichzelf in de spiegel van de kleerkast en stak zijn tong uit.

Geel, dacht hij. Het woord ‘geel’ ging door hem heen, en hij pro-

beerde het ergens mee in verband te brengen.

Vijftien seconden later was hij buiten en lag hij voor een grote gele bulldozer die zijn tuinpad kwam oprijden.

De heer Stijselaar was, zoals dat heet, ook maar een mens. Met andere woorden, hij was een van die tweevoetige, voornamelijk uit koolstof opgebouwde levensvormen die afstammen van de apen. Iets nauwkeuriger gezegd: hij was veertig, dik, slordig gekleed en in dienst van de gemeente. Hoewel hij er zelf geen idee van had, stamde hij vreemd genoeg rechtstreeks af van Dzejengis Khan, al had hij daar door invloeden van andere rassen in de loop van vele generaties geen opvallende mongoloïde trekken aan overgehouden. Het enige waaraan men in hem zijn illustere voorvader nog kon herkennen, waren zijn behoorlijke buik en zijn voorliefde voor bontmutsen.

Hij was beslist geen groot strijder; eigenlijk was hij nerveus van aard en werd hij gekweld door zorgen. Vandaag was hij wel bijzonder nerveus en bezorgd, omdat er bij de uitvoering van zijn werk – ervoor te zorgen dat het huis van Hugo Veld voor het eind van de dag was opgeruimd – iets ernstig mis dreigde te gaan.

‘Toe nou, meneer Veld, u kunt het toch niet winnen. En u kunt ook niet eeuwig voor die bulldozer blijven liggen.’ Hij probeerde er woedend bij te kijken, maar dat lukte niet erg.

Hugo lag in de modder en beet hem toe: ‘O nee? Kijken wie er het eerst verroest?’

‘Ik ben bang dat u er zich toch bij neer zult moeten leggen,’ zei Stijselaar, die zijn bontmuts had afgedaan en hem in zijn handen ronddraaide. ‘Die rondweg moet er nu eenmaal komen, en hij zal er komen ook!’

‘Dit is voor het eerst dat ik er iets over hoor,’ zei Hugo. ‘Waarom moet hij zo nodig aangelegd worden?’

Stijselaar balde zijn vuisten, zuchtte diep en vervolgde: ‘Wat nou: “Waarom moet hij zo nodig aangelegd worden?” Het is een rondweg. Er moeten nu eenmaal rondwegen aangelegd worden.’

Rondwegen zijn uitvindingen die mensen in staat stellen keihard van punt A naar punt B te racen, terwijl andere mensen keihard

racen van punt B naar punt A. Degenen die wonen in punt C, precies halverwege, vragen zich dikwijls af wat er zo bijzonder is aan punt A dat zoveel mensen uit punt B er zo graag naartoe willen, en wat er zo bijzonder is aan punt B dat zoveel mensen uit punt A er zo graag naartoe willen. Hun grootste wens is dat de mensen nu eens voor eens en voor altijd uitmaken waar ze heen willen.

Stijselaar wilde naar punt D. Punt D lag nergens in het bijzonder, het was gewoon een willekeurig aangenaam punt dat een heel eind verwijderd was van de punten A, B en C. Hij wilde in punt D een leuk klein huisje kopen, met bijlen boven de deur, en het grootste deel van zijn tijd aangenaam doorbrengen in punt E, de kroeg die het dichtst bij punt E lag. Zijn vrouw wilde natuurlijk liever klimrozen tegen het huis, maar hij wilde bijlen. Waarom wist hij niet – hij vond bijlen gewoon mooier. Het spottende grijnzen van de bulldozerbestuurders deed hem hevig blozen.

Hij wipte van zijn ene voet op de andere, maar op allebei stond hij even ongemakkelijk. Het was duidelijk dat er iemand vreselijk had geblunderd, en hij hoopte bij god dat hij het niet zelf was.

Stijselaar zei: ‘U hebt het volste recht gehad om met voorstellen of bezwaren te komen, binnen de gestelde termijn.’

‘De gestelde termijn?’ hoonde Hugo. ‘Wat nou gestelde termijn? De eerste keer dat ik ervan hoorde, was toen er gisteren ineens een man in een overall op de stoep stond. Ik vroeg nog: “Komt u de ramen lappen?” en toen zei hij: “Nee, ik kom het huis afbreken.” Ja, dat zei hij niet meteen natuurlijk. Eerst lapte hij een paar ramen, voor een geeltje. Toen pas kwam hij het me zeggen.’

‘Maar meneer Veld, de plannen liggen al negen maanden ter inzage op het gemeentehuis!’

‘Zeker, ik ben er gistermiddag zodra ik het hoorde direct naar gaan kijken. Jullie hebben je nou niet bepaald uitgesloofd om ze onder de aandacht te brengen, vindt u wel? Ik bedoel, je zou zoiets bijvoorbeeld even kunnen zeggen of zo...’

‘Maar de plannen lagen ter inzage...’

‘Ter inzage? Ik moest uiteindelijk de kelder in om ze te vinden.’

‘Daar is de afdeling Ter inzage, ja.’

‘Met een zaklantaarn.’

‘O, nou, dan was het licht zeker kapot.’

‘Net als de trap.’

‘Nou ja, u hebt de bekendmaking toch gevonden?’

‘Ja,’ zei Hugo, ‘ja, ik heb hem gevonden. Onder in een afgesloten archiefkast in een niet meer in gebruik zijnde wc met een bordje “Hoedt u voor de luipaard” op de deur.’

Er schoof een wolk voor de zon en er viel een schaduw over Hugo Veld die op een elleboog steunend in de koude modder lag. De schaduw trok over Hugo Velds huis. Fronsend keek Stijselaar ernaar.

‘Zoveel bijzonders is het nou toch ook niet,’ zei hij.

‘Dat spijt me dan voor u, maar ik ben er toevallig nogal op gesteld, weet u.’

‘U zult die rondweg best mooi vinden.’

‘Hou toch op,’ zei Hugo. ‘Hou op en ga weg, met die verrekte rondweg van u. U hebt geen poot om op te staan en dat weet u verdomd goed.’

Stijselaar opende en sloot zijn mond een paar keer achter elkaar, terwijl zijn geest intens vervuld was van onverklaarbare maar zeer aantrekkelijke beelden van Hugo Velds huis dat in vlammen opging terwijl Hugo zelf schreeuwend de laaiende ruïne uit rende met zeker drie zware speren in zijn rug. Stijselaar werd vaak gekweld door dergelijke beelden, en hij werd er ontzettend nerveus van. Even stamelde hij wat, toen had hij zich weer in de hand.

‘Meneer Veld,’ zei hij.

‘Ja, wat is er?’ zei Hugo.

‘Ik moet u iets vertellen. Hebt u enig idee hoeveel schade die bulldozer zou oplopen als ik hem gewoon over u heen laat denderen?’

‘Nou?’

‘Geen enkele,’ zei Stijselaar en hij beende zenuwachtig weg, piekerend over de vraag waarom zijn hoofd ineens vol schreeuwende ruiters zat.

Door een vreemd toeval geeft ‘geen enkele’ precies aan hoeveel notie de afstammeling der apen, Hugo Veld, had van het feit dat een van zijn beste vrienden niet afstamde van een aap, maar om precies te zijn afkomstig was van een kleine planeet in de buurt van Betelgeuze,

en niet uit Schagen zoals hij gewoonlijk beweerde.

Hugo Veld had hier nooit ook maar enig vermoeden van gehad.

Deze vriend van hem was zo'n vijftien aardse jaren geleden op de planeet Aarde aangekomen en had zijn uiterste best gedaan om te worden opgenomen in de aardse gemeenschap – en, het moet gezegd, met enig succes. Hij had zich bijvoorbeeld al die vijftien jaar op Aarde voorgedaan als werkloze acteur, en dat was aannemelijk genoeg.

Toch had hij één slordige blunder begaan, omdat hij niet de moeite had genomen zich van tevoren erg uitvoerig te informeren. Op grond van de informatie die hij had verzameld, had hij besloten de naam Amro Bank aan te nemen, omdat die algemeen en dus mooi onopvallend was.

Hij was niet opvallend lang en hij had een markant gezicht, maar was niet opvallend knap. Zijn haar was piekerig en een beetje rossig, en het was aan de zijanten naar achteren geborsteld. Zijn huid leek vanaf de neus strak naar achteren getrokken te zijn. Er was iets merkwaardigs aan hem, maar het was moeilijk te zeggen wat. Misschien knipperden zijn ogen niet vaak genoeg, en als je een tijdje met hem had staan praten, begonnen je ogen onwillekeurig namens hem te knipperen. Misschien glimlachte hij net iets te breed en wekte hij de griezelige indruk dat hij elk moment op je af kon vliegen.

De meeste vrienden die hij op aarde had gemaakt, vonden hem excentriek maar ongevaarlijk – een onmatig drinker met een paar eigenaardige gewoontes. Zo verscheen hij vaak onuitgenodigd op studentenfeesten, waar hij dan vreselijk dronken werd en elke astrofysicus die hij kon vinden belachelijk maakte, tot hij er uitgegooid werd.

Soms had hij vreemde, afwezige buien en staarde hij naar de hemel alsof hij gehypnotiseerd was, tot iemand vroeg wat hij aan het doen was. Dan keek hij even schuldig, ontspande zich en grinnikte.

'O, ik kijk alleen maar of er vliegende schotels te zien zijn,' grapte hij dan en iedereen lachte en vroeg wat voor soort vliegende schotels hij dan wel verwachtte te zien.

'Groene!' antwoordde hij met een vreemde grijns, lachte wild, stortte zich dan plotseling op de dichtstbijzijnde bar en bestelde een enorme hoeveelheid drank.

Dergelijke avonden eindigden meestal rampzalig. Amro stond gewoonlijk op z'n kop van de whisky, kroop in een hoek met een of ander meisje en begon een onsamenhangend verhaal dat de kleur van de vliegende schotels er echt, eerlijk niet zoveel toe deed.

Als hij dan 's nachts volkomen verdwaasd door de straten zwalkte, vroeg hij vaak aan een voorbijkomende politieagent of dit de weg naar Betelgeuze was. De politieagent zei dan meestal zoiets als: 'Denkt u niet dat het onderhand tijd wordt dat u naar huis gaat, meneer?'

'Dat probeer ik ook, beste kerel, dat probeer ik ook,' antwoordde Amro onveranderlijk bij zulke gelegenheden.

Waar hij echt naar keek als hij afwezig naar de hemel tuurde, was naar welke soort vliegende schotel dan ook. De reden dat hij groen zei, was dat groen de traditionele kleur was van de schepen van de ruimteverkenners van Betelgeuze.

Amro Bank had de hoop al bijna opgegeven dat er binnen afzienbare tijd een vliegende schotel zou komen, omdat vijftien jaar erg lang is om ergens gestrand te zijn, vooral op zo'n stomvervelende plek als Aarde.

Amro hoopte dat er gauw een vliegende schotel zou komen, omdat hij wist hoe je ze naar beneden moest vlaggen en hoe je een lift kon krijgen. Hij wist hoe je de wonderen van de Melkweg te zien kon krijgen voor nog geen dertig Altarische dollars per dag. Want in werkelijkheid was Amro Bank een van de reizende onderzoekers van dat hoogst opmerkelijke boek, *Het transgalactisch liftershandboek*.

Mensen bezitten een groot aanpassingsvermogen, en tegen lunchtijd verliep het leven in de directe omgeving van het huis van Hugo Veld al volgens een vast patroon. Hugo's aandeel bestond erin in de soppende modder te liggen en af en toe te roepen om zijn advocaat, zijn moeder en een goed boek.

Stijlselaars rol was Hugo aan te pakken met verhalen over Het Nut van het Algemeen, de Vooruitgang, Het Is Mij Ook Al Eens Overkomen, Laat Het Verleden Toch Rusten en meer van dergelijke dreigementen en vleierijen. Het aandeel van de bulldozerbestuurders ten

slotte bestond erin koffie te zitten drinken en aan de hand van de vakbondsreglementen te bespreken hoe ze financieel voordeel uit de ontstane situatie konden halen.

Langzaam vervolgde de Aarde haar dagelijkse baan om de zon.

De zon deed de modder waarin Hugo lag, opdrogen.

Opnieuw trok er een schaduw over hem heen.

‘Ha, die Hugo,’ zei de schaduw.

Hugo keek op, en tegen de zon in turend zag hij tot zijn verbazing Amro Bank over hem heen gebogen staan.

‘Hé, Amro! Alles goed?’

‘Prima,’ zei Amro. ‘Zeg, heb je het druk vandaag?’

‘Of ik het druk heb?’ riep Hugo. ‘Nou, ik moet hier voor die bulldozers en die andere dingen liggen omdat ze anders mijn huis tegen de vlakte gooien, maar verder... nee, niets speciaals. Hoezo?’

Sarcasme is op Betelgeuze onbekend en het ontging Amro Bank dan ook vaak, tenzij hij zich erop concentreerde.

‘Mooi,’ zei hij. ‘Kunnen we ergens rustig praten?’

‘Hè?’ zei Hugo Veld.

Gedurende een paar seconden leek Amro hem volkomen te negeren en tuurde hij aandachtig naar de hemel, als een konijn dat probeert te worden overreden door een auto. Plotseling hurkte hij bij Hugo neer.

‘Ik moet met je praten,’ zei hij dwingend.

‘Best,’ zei Hugo, ‘praat maar.’

‘En iets drinken,’ zei Amro. ‘Het is van het grootste belang dat we praten en iets drinken. Zullen we naar het café hier verderop gaan?’

Hij keek weer naar de lucht, nerveus en afwachtend.

‘Ja, maar snap je het dan niet!’ riep Hugo en wees naar Stijselaar. ‘Die man wil mijn huis slopen!’

Amro keek hem niet-begrijpend aan.

‘Daar hoeft jij toch niet bij te blijven?’ vroeg hij.

‘Maar ik wil het niet!’

‘O.’

‘Wat is er toch met je aan de hand, Amro?’ vroeg Hugo.

‘Niks. Er is helemaal niks met me aan de hand. Luister nou eens naar me. Ik heb je het belangrijkste te vertellen dat je ooit gehoord

hebt, en ik moet het je nu vertellen, en ik moet het je in dat café daar vertellen.’

‘Waarom?’

‘Omdat je een lading drank nodig zult hebben.’

Amro keek Hugo indringend aan, en tot zijn verbazing merkte Hugo dat zijn wil begon te verslappen. Hij beseftte niet dat dit kwam door een trucje dat Amro geleerd had in een van de hyperruimtelijke havensteden in het mijngebied van het sterrenstelsel Orion Beta.

Het spel leek wel een beetje op het aardse spel dat indiaans worstelen werd genoemd en dat als volgt ging:

Twee spelers zitten aan weerszijden van een tafel, elk met een glas voor zich. Tussen hen in wordt een fles Janxergin gezet (die onsterfelijk is geworden in het oude mijnwerkersliedje: ‘Schenk me nooit niet meer in van die ouwe Janxergin/O schenk me nooit niet meer in van die ouwe Janxergin/M’n ogen worden rood, m’n hoofd wordt groot en misschien ga ik wel dood/O, schenk me toch weer eens in van die ouwe Janxergin’).

De beide deelnemers concentreren zich op de fles en proberen die te laten omvallen om drank in het glas van de tegenstander te laten terechtkomen, die het glas dan moet leegdrinken. Als de fles leeg is, wordt er een nieuwe fles op tafel gezet. Het spel begint van voren af aan. Keer op keer.

Als je eenmaal aan het verliezen bent, blijf je verliezen, omdat een van de uitwerkingen van Janxergin is dat het de telepsychische krachten doet afnemen.

Zodra een van tevoren afgesproken hoeveelheid aldus is geconsumeerd, krijgt de verliezer een bepaalde straf te ondergaan, die doorgaans buitengewoon obsceen van aard is.

Amro Bank speelde gewoonlijk om te verliezen.

Amro bleef Hugo aankijken, die begon te denken dat hij een bezoek aan het café eigenlijk best zag zitten.

‘Maar hoe moet het dan met mijn huis?’ vroeg hij klagend.

Amro keek langs hem heen naar de heer Stijselaar, en plotseling kreeg hij een geweldig idee.